

Dávky a příspěvky pro rodiny pečující o děti s DS

Lenka Hečková

lenka.heckova@gmail.com

21. března 2026

Dávky pro OZP

- **Příspěvek na péči**

zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

- **Příspěvek na mobilitu**

- **Průkaz OZP**

- **Příspěvek na zvláštní pomůcku**

*zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se ZP,
vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona
o poskytování dávek osobám se ZP*

- Správní řízení se zahajuje na základě písemné žádosti na příslušné **krajské pobočce Úřadu Práce ČR.**
- Odvolacím orgánem je **MPSV ČR.**

Principy poskytování

Preference ústavní péče

Na dítě v ústavu jdou desítky tisíc měsíčně, rodinám jen zlomek...

Žádná jednotná metodika a pravidla

Posudkoví lékaři rozhodují zcela nepředvídatelně...

Nízká podpora časně intervenci a podpoře

Dítě má nárok na podporu nejdříve od 1 roku, v praxi však na ni stěží dosáhn

Práce na zlepšení stavu dítěte je i prací na snížení po

Čím více se s dítětem pracuje, tím méně dostane...

Příspěvek na péči

- Pravidelná **měsíčně se opakující** dávka.
- Určen osobám starším 1 roku, které z důvodu **dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu** potřebují **pomoc jiné fyzické osoby** při zvládání základních životních potřeb.
- Pomoc může poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov, hospic nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
- **4 stupně závislosti** podle počtu základních životních potřeb, které osoba není schopna zvládnout bez pomoci.
- **10 základních životních potřeb** vymezuje výčtem činností vyhláška.
 - Mobilita
 - Orientace
 - Komunikace
 - Stravování
 - Oblékání a obouvání
 - Tělesná hygiena
 - Výkon fyziologické potřeby
 - Péče o zdraví
 - Osobní aktivity
 - Péče o domácnost.

*Např. **Oblékání a obouvání:** vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem*

Výše příspěvku na péči (od 1.1.2026)

Pro osoby do 18 let věku

- ve stupni I (lehká závislost): 4 900 Kč
- ve stupni II (středně těžká závislost): 8 200 Kč
- ve stupni III (těžká závislost): 16 100 Kč
- ve stupni IV (úplná závislost): 27 000 Kč
- 23 000 Kč, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48, § 50 až 52

Pro osoby starší 18 let věku

- ve stupni I: 1 300 Kč,
- ve stupni II: 5 400 Kč,
- ve stupni III: 14 800 Kč,
- ve stupni IV: 27 000 Kč příp. 23 000 Kč
- **Výplácí se měsíčně** převodem na účet nebo poštovní poukázkou.
- **O změnu výše PnP** lze žádat kdykoliv v průběhu jeho pobírání.

Navýšení příspěvku na péči

Příspěvek na péči může být **zvýšen o 2 000 Kč** (tzv. sociální bonus) měsíčně:

1. **nezaopatřenému dítěti do 18 let věku**, s výjimkou
 - dítěte, kterému náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek pěstounské péče,
 - dítěte, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, protože požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než tento příspěvek,
 - dítěte, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež
2. **jestliže je příjem rodiny nižší než dvojnásobek životního minima.**
3. Výjimečně z důvodu **nedostatečných příjmů.**

Navýšení **na žádost**. Posuzuje Úřad práce individuálně.

Řízení o příspěvku na péči

- Správní řízení se zahajuje na základě **písemné žádosti** na příslušné **krajské pobočce Úřadu Práce ČR**.
 - Online formulář <https://mpsv.gov.cz/formulare#prispevek-na-peci>
 - Elektronický podpis nebo datová schránka
 - Poštou či osobně na úřadě na tiskopise
- **Sociální šetření** u žadatele doma. Zjišťuje se schopnost samostatného života osoby v jejím přirozeném sociálním prostředí.
- **Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS)** vypracuje **zdravotní posudek**, jehož podkladem jsou aktuální lékařské zprávy (tři měsíce) a písemný záznam ze sociálního šetření.
- Úřad pak vyrozumí žadatele, že se může ve lhůtě **8 dnů seznámit s podklady k rozhodnutí**, nahlédnout do spisu, pořizovat kopie. Proti posudku o zdravotním stavu může podat **námítku**.
- Po uplynutí této lhůty **ÚP vydá rozhodnutí** (celé řízení **max. 5 měsíců**), proti kterému je možné se odvolat ve lhůtě **15 dnů**.
- O **odvolání** rozhoduje MPSV ČR, podává se prostřednictvím ÚP.
- **Žádost o změnu** podává žadatel kdykoliv (zejména nové nálezy).
- **Prodloužení PnP** iniciuje Úřad práce.
- **Potvrzení o terminálním stavu** oprávněné osoby (§ 8a) – III. St na 12m.

PnP tipy

Noste sebou **přílohu vyhlášky** upravující ZŽP.

Zaměřte se pro tento účel na to, **co se nedaří**.

Zajistěte si aktuální lékařské i školské **zprávy**.

Využijte možnosti **nahlédnout** do spisu a vyjádřit se k podkladům.

Odvolávejte se.

Další opravné prostředky

Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu

- Podává ten, kdo tvrdí, že byl **zkrácen na svých právech** rozhodnutím správního orgánu či předcházejícím řízením a zároveň **vyčerpal dostupné řádné opravné prostředky**.
- Žaloba se podává **ve lhůtě dvou měsíců** od okamžiku, kdy bylo žalobci doručeno konečné rozhodnutí správního orgánu, a to zpravidla u **krajského soudu**, v jehož obvodu sídlí správní orgán, jenž vydal rozhodnutí v prvním stupni (ÚP ČR).

Kasační stížnost

2 týdny od doručení rozsudku Nejvyššímu správnímu soudu. Povinné zastoupení advokátem.

Veřejný ochránce práv

- Chrání před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy nebo jsou úřady nečinné.
- Podnět lze podat **písemně či ústně**. Obsahem by měly být zejména osobní údaje stěžovatele, vylíčení podstatných okolností případu včetně veškeré dokumentace.

Průkaz OZP

- Nárok na průkaz OZP (**TP, ZTP, ZTP/P**) má osoba starší **1 roku** s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její **schopnost pohyblivosti nebo orientace**, včetně osob s poruchou autistického spektra.
- Zákon upravuje některé **nároky držitelů** průkazu OZP. **Další benefity** vyplývají ze zvláštních právních předpisů např. zákon o daních z příjmů, zákon o místních poplatcích, zákon o správních poplatcích, zákon o pozemních komunikacích, zákon o dani z nemovitosti, případně záleží na podmínkách poskytovatele a jsou **nenárokové**, např. vstupné na kulturní a sportovní akce.
- **Žádost** na kontaktní pracoviště krajské pobočky ÚP v místě trvalého bydliště žadatele. Řízení analogické k PnP. KÚ průkaz přizná x nepřizná.
- OZP - osoba se zdravotním postižením
TP – tělesně postižený
ZTP – zvlášť tělesně postižený
ZTP/P – zvlášť tělesně postižený s průvodcem

Průkaz TP

- Osoba se **středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace**.
- Schopnost samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, venku na kratší vzdálenosti a problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu.
- Schopnost spolehlivé orientace v domácím prostředí a **zhoršená schopnost orientace jen venku**.

Osoba, která je držitelem průkazu TP, má nárok na:

- **Vyhrazené místo** k sezení ve veřejných dopravních prostředcích.
- **Přednost při osobním projednávání** své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání.
- Euroklíč.
- **Nemá nárok** na parkovací průkaz, příspěvek na mobilitu...

Průkaz ZTP

- Osoba s **těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace**.
- Schopnost samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, venku se značnými obtížemi a na krátké vzdálenosti.
- Schopnost **orientace** jen v domácím prostředí a **venku se značnými obtížemi**.

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP má nárok:

- **Vyhrazené místo** k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro hromadnou dopravu osob.
- **Přednost při osobním projednávání** své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání,
- **Bezplatnou dopravu** pravidelnými místními spoji MHD.
- **Slevu 75 %** na vlaky a autobusy,
- **Parkovací průkaz**.

Průkaz ZTP/P

- Osoba se **zvlášť těžkým funkčním nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace a potřebou průvodce.**
- Schopnost chůze doma se značnými obtížemi nebo vůbec, venku není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku.
- **Není schopna** samostatné **orientace** venku.

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, má nárok na:

- **Vyhrazené místo** k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro hromadnou dopravu osob.
- **Přednost při osobním projednávání** své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání,
- **Bezplatnou dopravu** pravidelnými spoji MHD,
- **Slevu 75 % jízdného** ve vlacích a autobusech,
- Bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky příp. vodícího psa.
- **Parkovací průkaz.**

Příspěvek na mobilitu

- Opakující se dávka ve výši **900 Kč měsíčně** určená osobě starší 1 roku, která má **nárok na průkaz OZP** (ZTP nebo ZTP/P), a která **se opakovaně za úhradu dopravuje** nebo je dopravována.
- Domácí oxygenoterapie nebo domácí plicní ventilace: 2900 Kč.
- Nárok na výplatu **nenáleží** za kalendářní měsíc, jestliže je po celý tento kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu **hospitalizace**.
- Dávka se **nevyplácí** osobám, kterým jsou poskytovány **pobytové sociální služby** v domově pro OZP, pro seniory, nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče.

Příspěvek na zvláštní pomůcku

- Osoba, která má **těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžké sluchové, zrakové anebo mentální postižení** (vodící pes – 15 let, úprava auta, domu, schodišťová plošina, apod.). Až 350.000 Kč (500.000 Kč u schodišťové plošiny), spoluúčast 10 % nad 24.000 Kč (ÚP může snížit až na 1000 Kč).
- **Pomůcky do 10 000 Kč**: jen je-li příjem nižší než 8násobek životního minima, spoluúčast 1 000 Kč.
- Nárok na příspěvek **na pořízení motorového vozidla** má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo **těžké nebo hluboké MP**.
- Další podmínky: osoba je **starší 3 let** a je opakovaně v kalendářním měsíci **přepravována**.
- Výše příspěvku činí **185 – 285 000 Kč** a stanoví se s přihlédnutím k četnosti a důvodu dopravy, příjmu osoby a příjmu osob s ní společně posuzovaných a celkovým sociálním a majetkovým poměrům (dle násobku životního minima).

Invalidní důchod

Rodiče osoby s mentálním postižením mohou o invalidní důchod pro své dítě zažádat při dosažení plnoletosti, tedy ve věku **18 let**.

3 stupně invalidity podle míry poklesu pracovní schopnosti:

- 1. stupeň: o 35 % a nejvýše o 49 %
- 2. stupeň: o 50 až 69 %
- 3. stupeň: o 70 % a více

Výměra

- Pevná složka pro rok 2026: 4 900 Kč
- Procentní výměra dle výše příjmů, počtu odpracovaných let a stupně invalidity.
- Minimální limity: 1 634 Kč, 2 450 Kč, 4 900 Kč.
- **Invalidní důchod z mládí pro osoby s MP**, které nikdy nepracovaly (3. stupeň). Cca **9 800 Kč**.

Řízení o invalidním důchodu

- Písemná žádost **na OSSZ** podle místa trvalého bydliště. Sepisuje se s úředníkem (objednání).
- Sebou: občanka, lékařské zprávy, dřívější rozhodnutí.
- Zdravotní stav posuzují lékaři **České správy sociálního zabezpečení**.
- ČSSZ invaliditu přizná x nepřizná a určí stupeň.
- Proti rozhodnutí lze podat **námitku do 30 dnů** od doručení rozhodnutí.
- **Správní žaloba**: Ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí.
- **Kasační stížnost**: 2 týdny od doručení rozsudku Nejvyššímu správnímu soudu. Povinné zastoupení advokátem.
- **Nová žádost**: pokud se stav zhoršil příp. nové nálezy.

Parkovací průkaz

- Parkovací průkaz vydávají držitelům průkazů ZTP či ZTP/P **sociální odbory** obcí s rozšířenou působností či úřad městské části Praha.
- Opravňuje stát na **vyhrazených parkovacích místech**.
- Opravňuje stát po dobu nezbytně nutnou na **zákazu stání**.
- Opravňuje vjíždět na místa se zákazovou značkou s dodatkovými tabulkami **"Mimo zásobování"** nebo **"Mimo dopravní obsluhu"**.
- Držitelé průkazů nemusí platit **dálniční známku** (vázána na průkaz osoby se zdravotním postižením, nikoli na parkovací kartu).
- Majitel vozidla s přiznaným průkazem ZTP či ZTP/P si dále může požádat o **vyhrazené parkovací místo** v místě bydliště na odboru dopravy obce s rozšířenou působností.
- **Výhody v EU:** Od 1.8.2011 je v rámci ČR vydávána **parkovací karta platná v rámci celé EU**. Výhoda **neplacení dálniční známky platí jen pro území ČR**. Doporučuji před odjezdem zjistit lokální právní úpravu
- *zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích a vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích.*

Euroklíč

- Univerzální klíč určený **pro osoby se zdravotním postižením**, sloužící k dostupnosti WC, plošin a podobných kompenzačních zařízení v celé EU.
- Zdarma pro OZP a osoby se konkrétním **onemocněním** (diabetik, stomik, onkologický pacient,...)
- Zdarma k zapůjčení pro **pečující o děti do věku 3 let**.
- Pokud jste majitelem Euroklíče, můžete použít aplikaci **EuroKlíčenka** k nalezení nejbližšího sociálního zařízení, které Euroklíč umí otevřít.
- <http://www.eurokeycz.com/>

Sociální zabezpečení

pomoc lidem, kteří čelí různým hrozbám nebo jsou v mimořádné životní situaci

- zabývá se převážně **důchodovým pojištěním**

v širším smyslu:

- **péče o zdraví**
- zabezpečení při dočasné **pracovní neschopnosti** pro nemoc nebo úraz
- zabezpečení matek v případě **těhotenství a mateřství**
- pomoc při **výchově dětí**
- zabezpečení **při invaliditě**
- zabezpečení **ve stáří**
- zabezpečení rodinných příslušníků a **pozůstalých**
- zabezpečení **v nezaměstnanosti**

Státní sociální podpora

- Systém státní sociální podpory je upraven *zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře*

Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky:

- přídavek na dítě
- rodičovský příspěvek
- příspěvek na bydlení
- porodné
- pohřebné

- **POZOR!** O přídavek na dítě a příspěvek na bydlení bylo možné požádat pouze do 30. září 2025!
- Od 1. října 2025 tyto dávky zanikly a vstoupil v účinnost *zákon č. 151/2025 Sb., o dávkách státní sociální pomoci.*

Státní sociální pomoc - Superdávka

čtyři
stávající dávky

Příspěvek
na bydlení

Přídavek
na dítě

Příspěvek
na živobytí

Doplatek
na bydlení

Státní sociální pomoc - Superdávka

- Nová sociální dávka **pro nízkopříjmové domácnosti** na náklady spojené s bydlením, výchovou a živobytím.
- Podává se jedna **žádost za celou domácnost**, posuzují se všichni členové domácnosti (souhlas).
- Požádat může kterýkoliv zletilý (plně svéprávný) člen domácnosti.
- Má 4 složky, uznatelné i jen některé z nich:
 - **Složka na bydlení:** Náklady vyšší než 30% příjmů domácnosti.
 - **Složka na živobytí:** Domácnost s příjmy nižšími než 1,43násobek životního minima domácnosti.
 - **Bonus na dítě:** Nezaopatřené dítě a příjmy domácnosti nižší než 4násobek životního minima (pracovně aktivní, povinná školní docházka).
 - **Pracovní bonus:** Alespoň 1 člen aktivní 30h týdně, OSVČ nebo veden jako uchazeč na ÚP.
- **Majetkový test** (náklady na bydlení, příjmy, max. 2 nemovitosti, auta, úspory). Posuzované období předchází **3 měsíce**.
- Domácnost s příjmy nižšími než **1,43 násobek životního minima**. dokládá náklady na bydlení, služby i energie x domácnost s vyššími příjmy energie paušálně podle počtu členů.
- Klientská zóna MPSV – **Jenda:** <https://jenda.mpsv.cz/> nebo osobně na ÚP.
- Přejícné období do 30. dubna 2026. Lhůta 30-60 dnů.
- **Výplata měsíčně** převodem na účet nebo poštovní poukázkou.

